

Maailman ihanin baletti

Kati Toivanen

Joutsenlammen tarina, musiikki ja haastavuus lumoavat nuoret ballerinat ja baletinjohtajan

– On Odette-niminen tyttö, **Iina Suomalainen**, 12, aloittaa.

– Ja prinssi, jonka pitäisi mennä naimisiin. Prinssi näkee lammella joutsenia, jotka muuttuvatkin neidoiksi. Prinssi sitten rakastuu yhteen neidoista. Sitten on tanssiaiset, jonne tulee paha noita oman tyttärensä Odillen kanssa, **Janette Salminen**, 18, jatkaa.

Nuoret ballerinat istuvat tanssialin lattialla Tampereen Klingendahlissa ja kertaavat *Joutsenlampi*-baletin juonta. Se on helppoa, sillä tytöt ovat nähneet baletin monta kertaa. Janette on myös tanssinut osia *Joutsenlamesta*.

– Lopuksi Odette kuolee, ja alkuperäisessä tarinassa prinssi menee mukana. Mutta monissa tuoreemmissa tulkinnoissa loppu on muutettu niin, että prinssi jää henkiin, Janette päättää kertomuksen.

Ihmiset pitävät onnellisista loppuista. Sellainen on luvassa myös tänä viikonloppuna Tampere-talossa nähtävässä Estonia-teatterin baletin *Joutsenlammessa*.

Hieno musiikki, ikuiset teemat

Estonia-teatterin taiteellinen johtaja **Tiit Härm** on muokannut klassikkobaletista oman näköisensä version. Härmin tulkinnassa lammella öisin nuoriksi naisiksi muuttuvat joutsenet ja kauris Odette ovat olemassa vain prinssi Siegfriedin mielikuvituksessa.

– Joutsenlampi edustaa tässä teoksessa unelmamaailmaa, jossa Siegfried saavuttaa harmonian. Odette on prinssille haavekuva ja jalomielisyyden symboli, Härm sanoo.

Joutsenlampi on koreografi-ohjaajalle läpensä tuttu. Hän näki baletin ensimmäisen kerran 50 vuotta sitten ja on tanssinut prinssi Siegfriedin roolin useissa

Joutsenlampi

■ Joutsenlampi on Pjotr Tšaikovskin säveltämä baletti.

■ Baletti esitettiin ensimmäisen kerran Bolshoi-teatterissa vuonna 1877. Se pysyi ohjelmistossa kuusi vuotta, mutta sai nihkeät arvostelut.

■ Joutsenlampea uudistettiin säveltäjän kuoleman jälkeen vuonna 1895. Marius Petipan ja Lev Ivanovin koreografiasta tuli klassikko.

■ Kuuluisa kohtaus: Pienet joutsenet, jossa tanssijat tanssivat sivuttain rivissä ja pitävät toisiaan ristikkäin kädestä.

■ Haastavaa: Baletin lopussa Odette-Odillen esittäjä tekee peräkkäin 32 piruettia.

oopperataloissa.

Härmille on selvää, miksi *Joutsenlampi* on *Pähkinänsärkijän* ohella maailman tunnetuin ja rakastetuin baletti.

– **Tšaikovskin** musiikki on yksinkertaisesti nerokas. Sen lumo ei katoa koskaan. Lisäksi *Joutsenlampi* on ehkä eniten koko taidemuodon kehitykseen vaikuttanut yksittäinen baletti, Härm luettelee.

Sitten ovat vielä teoksen suuret teemat. Harvassa baletissa käsitellään rakkautta, kuolemaa, uskollisuutta, petosta ja hyvän ja pahan taistelua yhtä koskettavasti kuin *Joutsenlammessa*.

– Minulle baletin tarina heijastelee sitä sisäistä matkaa, jonka jokainen ihminen tekee tavoittellessaan rakkautta ja tasapainoa; Härm sanoo.

Vaikein rooli

Myös *Joutsenlammen* vaatavuus on omaa luokkaansa. Odetten roolia pidetään klassisen baletin vaativimpana naisroolina. Sen tietävät myös Iina ja Janette.

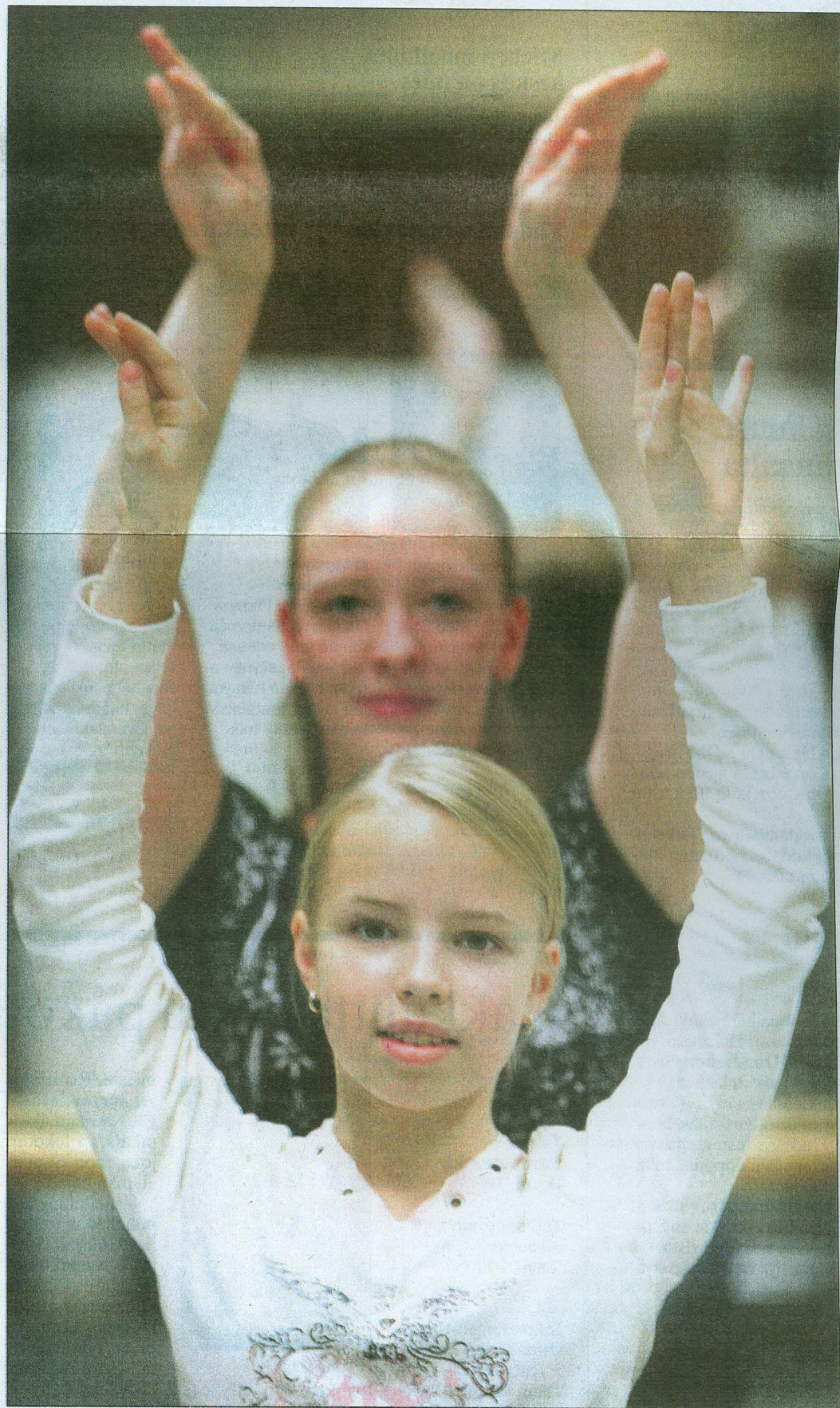
– Odette-Odillen rooli on vaikein, mitä voi olla. Lopussa tanssija tekee 32 foeté-piruettia peräkkäin, tytöt pyörittelevät päätänsä.

– Sekin lisää haastetta, että tanssijan pitää osata näytellä todelta hyvin. Ensin on suloinen Odette ja sitten paha Odille, Janette sanoo.

Ball

Ty
Mol
klas
ta. I
kert
luku
vass
letti
Ja
nut

Sampo Rautamaa

Ballerinat. Iina Suomalainen (edessä) ja Janette Salminen hallitsevat joutsenposeerauksen.

Tytöt tietävät, mistä puhuvat. Molemmat ovat harrastaneet klassista balettia kolmevuotiaasta. Esiintymiskokemustakin on kertynyt: Iinalla on pääosa jouluukuun alussa ensi-iltansa saavassa **Hannele Suomalaisen** balettikoulun *Pähkinänsärkijässä*.

Janette puolestaan on tanssinut oppilasnäytöksessä *Joutsen-*

lammen ehkä kuuluisinta kohtausta. *Pienissä joutsenissa* tanssijat teputtavat varpaisillaan rivissä, kädet ristikkäin yhdessä.

– Jo se oli tosi vaikeaa. Jos yksikin tyyppi meni sekaisin rytmissä, koko rivi hajosi. Siinä sitä sitten pompittiin, Janette sanoo.

Ballerinoista vanhempi on menossa katsomaan virolaisten

Joutsenlampea viikonloppuna.

– Odotan että tanssijat tekisivät kaiken hyvin ja että esitys on juuri niin näyttävä kuin muistelen, Janette sanoo.

■ **Estonia-teatterin baletin Joutsenlampi Tampere-talon Isossa salissa 17.–19.11. Tampere Filharmonia säestää.**